

ቀልጢፍኻ አይትንኦድ ፣ ምሕማይ ከይጽግመኻ

ቀዳማይ ሚኒስትር ኢትዮጵያ ዐቢይ አሕመድ ፡ አብ ፓርላማ ኢታ ሃገር ቀሪቡ ፣ ስምምዕ ኣልጀርስን ውሳኔ ኮሚሽን ዶብን ተቀቢሊ ከትግብር እየ አብ ዝበለሉ ኩሉና ጽቡቕ ተዛሪቡ ከንብል ንኢድናና ነርና። ምክንያቱ ንሱ እቲ ቀዳማይ መራሒ ኢትዮጵያ ሹናት ሕግቅን ጎዳኢን ምኡኑ ድሕሪ ምግላጽ ሞደሉ ዝሓለፎ ተግባር እዩ ክብል ኾኒኦ ነይሩ። ሕንገሩን እቲ መደረ ቅንዕና ዝገደሎ ብተንኾል ዝተኣልመ እዩ ነይሩ። ወከልቲ ህዝቢ ትግራይ ጥራሕ እዮም ናይ ተቓውሞ ቃል ዝመዘገቡ ። ምክንያቱ እቲ ዝተፈረመ ስምምዕ ዶር ዐቢይ ኢሳያስን እምበር ዝኮነ ካብ ክልል ትግራይ ዝተጸምበሮ ኣይነበረን ። ገለ ካብቲ ሕቶታት ካብ ወከልቲ ክልል ትግራይ ዝቀረቡሉ ነቲ ቀ.ሚ ዐቢይ “ንምንታይ እዚ ኩሉ ኣሸሓት ህወት ዝከፍልናሉ ባድመ ኣሕሊፍካ ትህብ ኣሎኻ” ምስ ተባህለ “ ኣነ ኣፈሽዊ ዘረባ እምበር ብፍሉይ ብባድመ ኣይተዛረብኩን ፣ እቲ ዝበዘሕ ህወት ዝጠፍኤ ከኣ ኣብ ባድመ ኣይኾነንን ክብል መሊሱ ነይሩ። መርሕነት ክልል ትግራይ ዶር ዐቢይ ውዑል ኣልጀርስን ውሳኔ ኮሚሽን ዶብ ተቀቢሊ ምስ በለ ከም እትግዘብናሉ ኣብ ኩሉ መዲያታቶም ተቓውሞ የስሙዑ ነይሮም ዶብ ፍታሕ ክረከብ እንተኾይኑ ብተሳትፎ ኣብ ዶብ ዝነበር ሕዝቢ ትግራይን ኤርትራ ኸከውን ኣሎዎ ክብሉ ክሳብ ምክፋት እምኒ ሓጀር - ህምራ ክቓውሙ ጽኒሖም ። ድሕሪ ምክፋት እምኒ ሓጀር - ሑመራ ግን ብወገን ትግራይ ብዛዕባ ጉዳይ ዶብ ኣስቅጥ ኣቢሎም ። እዚ ከኣ እቲ ወያኔ መጺኦምና እናበለ ንገ ሞታት ክሳቅየና ዝጸንሑ ከዲዑና ዘሎ ሓለቓ ህግደፍ ምስ ዶር ደብረጸን ከም ክልተ ፍቁራት ኢድ ንኢድ ተታሒዞም ክኹዱ ዝረኣናሉም ግዜ እቲ ምስጥር ዶብ ክሕንጸጽ ከም ዘይምዃኑ ንዶር ደብረጸን” ኣይትሸገር ዝሕንጸጽ ዶብ የብልናን ቀሪንካ ሕደር” ካብል ኣበሲሩዎ ኣሎ ። ከም እንፈፍልጦ እዚ ከዳዕ ዶብ ከምዘየድሊ ኣብ ድሮ ነጻነት ብገፀፀ ግሊጹልና ነይሩ ። እቶም ነዚ ውዑል ዘዳሎዉ መንግስቲ ኣሜሪካ እንተኾኑ ከኣ ጉዳይ ዶብ ቀዳማነት ኣይትሃቡዎ ፣ ምክንያቱ ምስሕሓብ ክፈጥረልኩምን ኣብቲ እንደልዮ ዘሎና ሓድነት ክትሰማምዑ እውን ስለ ዘይትክእሉ ዶብ ይጽናሕ ከምዝበሉዎም ይግለጽ ። እዚ ሓበሬታ እዚ ስለ ዘይፈለጥዎ ወያኔ ኣብ ምቕዋም ጸኒሖም ። ሕጂ ግን ዘረባ ንስሚዕ የለናን። እዚ ይኹን ነቲ ብመትከል ዝኣመኑሉ ልዑላውነት ህዝቢ ኤርትራ ዝክሕዱዎ ኣይመስልን።

ቀ. ሚኒስትር ዐቢይ አሕመድ ከም ካልኣይ ጸላኢ ሉዑላዊት ሃገር ኤርትራ ክነቀምጦ እንግደድሉ ምክንያት ። እቲ ቀዳማይ ጸላኢ ህዝቢ ኤርትራ ምርቓሕ ዘድሊሉ ኣይኾነን ። ዶር ዐቢይ ኣብ ስልጣን ካብ ዝድይብ ኣብ ዝኾነ መግለጺ ኤርትራ ከም ሓንቲ ልዑላዊት ሃገር ገይሩ ግሊጹዎ ኣይፍልጥን ። ዝገደደ ሕጂ ዘካይዶ ዘሎ ወፊራ ንኤርትራውያን ቅሳነት ህዝብ ኣይኾነን ። ብሓደ ወገን ሰላማዊ ክኸውን ይድሊ ፣ ብቲ ካሊኦ ከኣ ንኹናት ዝዕድም መደረታት ክግበር ንዕዘበ ኣሎና ። ስለዚ ኣብ ጉዳይ ልዑላውነትና ጠብሎቅ ጠብሎቅ ምባሉ ከም ምሁርን ናይ ሓንቲ ጎረቤት ሃገር መራሒ እንጸበዮ ኣይኾነን ። ስለዚ ኣብ ልዕሊ ህዝብናን ሃገርናን ስዉእትናን ዘርእዮ ዘሎ ንዕቀት ብተሪር መርጋጽ ክንኹንና ኣሎና ። ኣብ ኣንገብሮ ቓሲ ምእንቲ ክንዕወት ጸላእትናን ፈተውትናን መን ምዃኑ ከንፈልጥ ኣገዳስነት ኣሎዎ ። ስለዚ ከኣ እዩ ተሓኤ ብኵጽር ኣብ 1971 ቀዳማይ ጉባኤ ጸላእትናን ፍተውትናን ኣነጻጺ ኣቀሚጠዎ ሓሊፉ። ብዚ መሰረት ቀዳሞት ጸላእትና ናይ ኢትዮጵያ መግዛእትን ሃጸይነትን ጽዮንነትን ውሽጣዊ ምድሕርሓር ክትብል እንኸላ ፣ ብተወሳኪ ፣ ንምሉእ ነጻነት ኤርትራ መተኸኢታ የብሉን ክትብል ኣብ ቅዋም ዘሰፈረቶ ። እቲ ዝተኸፍለ ተኸፊሉ ብርሃን ነጻነት ከኣ ብገፀፀ ርኢና

ከንፈልጦ ዘሎና ከምቲ የማን ባርያ ዝበሎ ዝናር ክንግጥቅ ደስ ስለ ዝበለና ኣይኾነን ንበራኻ ውፊርና ። ህዝቢ ኤርትራ ድሕሪ መግዛእቲ ጣልያን ካብ መግዛእቲ እንግሊዝ ጅሚሩ ነጻ ዝኮነት ሃገር ክትህሉዎ ፖሊቲካዊ ቃልሲ ኣኻይዱ እዩ ። እንትኮነ እቲ ኩሉ ፈተነታት ምስ ፍሽለ ብረት ክግጥቅ እተገደድ ። ሕጂ እውን ኣብ ተመሳሳሊ ኩነታት ንርከብ ኣሎና። መንግስቲ ኢትዮጵያ ኣብ ዓውደ ሹናት ተሳቢሩ ዝሃደመ ብሰላዊ መንግዲ ከምታ ናይ ኣርባዓታት ብሰልጣኦ ክወረር ይግስግስ ኣሎ ። እዚ ብጽሑፍ ይኹን ብሰላማዊ ሰልፊ እንገብሮ ዘሎና ሰላማዊ ተቓውሞ ደስ ስለ ዝበለና ኣይኮነን ። እንታይ ደኣ ነቶም ሹናት ዝፈተኑን ዝሰንኩሉን ኢትዮጵያውያን ንመንግሥቶም ዓገብ ኣብ ዳግማይ ሹናት ምእታው ኣድላዩ ከምዘይኮነ ከምህሩ ክሕብሩን ይግብእም ። እንተዘይኮነ ሎሚ እንገብሮ ዘሎና መጸዋዕታ ሰላም እንተ ነጸጎም ጽባሕ ሹናት ክህሉ ምዃኑ ክጠራጠሩ የብሎምን። ከም ኣብነት ሻላቓ ዳዊት ወልድጊዮጊስ ኣብቲ ናይ ኢትዮጵያ Vision ዝገበሮ መደረ ኤርትራ ሃገር እምበር ክልል ከምዘይኮነት ክረዶኦም ፈተኑ ነይሩ ፣ እዚ ከኣ ዘይተረድኡ ከምዘልዉ ዝሕበር እዩ ። ሻላቓ ዳዊት ቅድሚ ከምዚ ክብል ምዝራቡ ንዶር ዐቢይ ርእቶኡ ከም ዝገለጸ ክንጠራጠር የብልናን ። ብተወሳኪ ዶር ብርሃኑ ነጋ ኣብ ዋሽንግተን ተሓቲቱ ከምልስ እንከሎ “ ኤርትራ ሃገር ምዃና ህዝቢ ኤርትራ ከኣ ናቱ ድልየታትን ሕልምታትን ኣሎዎ ድሕሪ ምባል ፣ ኣብ ውሽጢ ኤርትራ ዘሎ ናይ ምምሕጻር ጉዳይ ንህዝቢ ኤርትራ ይምልከት ክብል ገሊጹ ነይሩ ።

እምበኣር ቀ.ሚ. ዐቢይ አሕመድ ምስ ኢሳያስ ኣፈወርቂ ይኹን ምስ ኣሜሪካን ሃገራት ኣዕራብን ብድሕሪ መጋረጃ እንታይ ተሰማሚዖም ብዘየግድስ ከም ሓደ ምሁር ኣካል ፣ ኣብ ዓለም ተገይሩን ተሰሚዑን ዘይፈልጥ ከይሓፈረ ብሽም ሓንቲ ዘይትምልከቶ ልዑላዊት ሃገር ወኪሉ ክሓረብ ምክኣሉ ፍቅሪ ምስ ኢሳያስ ኣፈወርቂ ጽላለ ኣድህቡሉ ኣሎ። እቶም ዘይተምሃሩ ትምክሕተኛታትን ሃሱሳት ዘውጽእዎ ዘሎዉ ካርታን እስቲከራትን ክቅጽል ምዃኑ ውሁብ ገርና ንውሰዶ ። ምክንያቱ ከምዚ ናትና ዝኣመሰለ ጉዳያት ከም ናይ ካመሩንን ናይጀርያን ኣብ ዋንነት ባካሲ ፣ ነቲ እተዋህበ ፍርዲ ባካሲ መሬት ካመሩን ተባሂሉ ስለ እተወሰነ ፣ ሓድ ሓደ ናይጀርያውያን ባካሲ ከም መሬት ናይጀርያ ዝኣምኑ ኣሎው ። እቲ ፈልልይ ዘሎ ግን ዶር ዐቢይ አሕመድ ከም መራሕ መንግስቲ ብጉህድ ይደፍኣሉ ከምዘሎ ይፍለጥ ። ከም ኣብነት ንኩሎም ስነ ጥበባውያንን ጋዜጣኛታትን ምሁራንን ኣብ ዝገበሮ ኣኼባ ነዚ መስሪሕ ናይ ሰላም ብዝከኣሎም ክደፍኡሉ ኣታባቢዑዎም እዩ ። ስለዚ እዚ ኩሉ ዝገበር ዘሎ ካብ ድልየት ዶር ዐቢይ አሕመድ ፈላኻ ዝርኤ ኣይኮነን ። ዶር ዐቢይ አሕመድ ካብ ፓርላማ ኢትዮጵያ ብምስጢራውነት ናይቲ ምስ ኢሳያስ ዝገበሮ ዘሎ ውዕል ምስ ተሓተ ዝመለሰ “ ኣነ ንልዑላውነት ኢትዮጵያ ፈጸመ ኣሕሊፊ ኣይህብን”ክብል ቃል ምስክረነቱ ሂሎ ። እምበኣር እቲ ልዑላውነት ሃገሩ ኣሕሊፉ ዝህብ ዘሎ እቲ ዝሓቶ ፓርላማ ዘይብሉ ኢሳያስ ኣፈወርቂ ዝብሃል ምዃኑ ዝጠራጠር ሰብ የብልና ።

ዶ ዕቢይ አሕመድ አብቲ ብዕለት 25 ጥሪ አብ ኣዳራሽ ሕብረት ኣፍሪቓ ኣተገብረ ናይ ኩሎም ሰልፍታታ ኢትዮጵያ ዘስጥዎ መደረ “ ኢትዮጵያ ኣይትፈርስን ፣ እቶም ዝኸዱ እውን ከምላሱ ምዃኖም ርግጻኛ እየ ክብል “ መዲሩ ። እቶም ዝኸዱ ንሕና ኤርትራውያን ኢና ካለእ ዝኸደ የለን ። እዚ ክብል እንከሎ ድልየት ህዝቢ ኤርትራ ብከመይ ክፍልጦ ኪኢሉ ? እቲ ኣብ ኣስመራ ኣተገብረሉ ኣቓባብላ ህግደፍ ዘወደቦ ኮይኑ ፣ ብትእዛዝ ኩሉ ሰብ ክዳን ሓበሻ ተኸዲኑ ክቅበል ፣ እንተ ዘይኮነ 250 ናቕፋ ክቅጾ ከም እተወሰነ ካብ ኣስመራ ዘመጹ ሰባት ይገልጹ ። ከምቲ ጃንሆይ ፈድረሽን ከፍርስ እንከሎ ኣብ ሲነማ ኣስመራ ኣዳራሽ ባይቶ ኤርትራ ዝነበረ ዕግርግር ፣ ኢሳያስ ኣፍወርቂ ከኣ ንተን ተምሃሮ ኣብሊዑን ኣስትዮን ከፊሉን ኣብ ኃዳና ሓርነት “ ኣንድ ሆነናል ተደምረናል እናባላ እናኣጣቓዓ ከዝምራ ስእሊ ወሲዱ ሹዑ ከይሓፈረ “ ህዝቢ ኤርትራ ብነጻ ድልየቱ ምድማር ከምዝመረጸ መግለጺ ዝገበረ ። ወዮ ንእሽቶይ ጃንሆይ ዶ ዓቢይ ኣሕመድ ከይሓፍረ ህዝቢ ኤርትራን ኣቶ ኢሳያስን ኣፈወርቅን ሓድነት እዮም ጠሊቦም ክብል ንዓለም ከቓልሕ ይርከብ ።

ብፍላይ እቶም ድገፍቲ ህግደፍ ዘሎኩም ኣብ ኣተገብሩዎ ፈረኩላት ብዓ ብሔራት ክትወራዘዩ ትርኣዩ ። እዚ ኣብ ስልጣን ዘሎ ጉጂለ ነዘን ኣትሕብኑለን ብሔራት ኣብዚ ናይ ኢሳያስን ዶ ዕቢይ ሓድነት ብከመይ ተግምግሙወን ? ኣብ ኣስመራ ህዝቢ ኤርትራ ምስ ኢትዮጵያ ተደማረና እንተ በለ ዶር ዕቢይ ኤርትራ ኣስመራ ገይሩ ክወሰዱ እንተ ደልዩ ዝክልከሎ ሰብ የለን ። ኣንተኮን ዝሰፍሑ ህዝቢ ኤርትራ ካብ ኣስመራ ወጻኢ ከምዘሎን ፣ ሕጂ እውን ዳግማይ ሰውራ ክተስእ ከምዝክእል እቶም ታሪኽ ኤርትራ ዝፈልጡ ዓቢይትን ምሁራን ኤትዮጵያውያን ዝሰሙቱዎ ኣይኮኑን ። እቶም ዝበዘሙ ኤትዮጵያውያን ታሪኽ ኤርትራ ዝፈልጥዎ ኣይኮኑን ። ኤርትራ ብጣልያን ከይዳቶም ከምዝነበረትን ፣ ጃንሆይ ከምዝመለሱሎም እዮም ዝፈልጡ ።

እዞ” ክትምለሱ እኩም “ዝብሉዎ ዘረባ ካቢይ ከም እትብገስ ምርዳእ ይኣብየኒ ። እዋኑ ኣብ 1986 ኣብዚ ኣሜሪካ እተሰደድናሉ ሓደ ሰማልን ሓደ ኣምሓራይን ምስ ካልኣት ኤርትራውያን ደቂ ኣስመራ ተመዲባም ነይሮም ። ሕጂ እቶም ኤርትራውያን ፊና ኣስመራኒ ስለ ዝነበሩ ነዘም ክልተ ደቂ ጎርባብትና ኣብቲ ገዛ ትግሪኛ ጥራሕ እናተዛረቡ ፣ ክይፈትዉ ትግሪኛ ከም ዝሰምዑን ዝዘረቡን ገበሩዎምም ብ991 ነጻነት ምስ ኮነ ኣብ ሓደ ናይ ኤርትራውን ገዛ ተኣኪብና ብታሕጓስ ክንፍንጫሕ ዝተረፈና ነገር ኣይነበረን፣ ሕጂ እቲ ኣምሓራይ ትምህቲ ተግጽዮም ኣብቲ ዝተእከብናዮ ገዛ ሓደ ኤርትራዊ ዕባይ ኣዲስ ኣባባ ክሳብ ትምህርቱ ዝክፈት ኣጸጊዑ ስለ ዝነበረ ፣ ኣብቲ ዕላልና ሕውስ ኢሉ “ “ጸባሕ ምለሱና እልኩም ክትልሙኑ እኩም” በለና ። እንታይ’ዎ ክብለኩም ! ቆራርጽና ክንብልዎ ኣይመጸላእናን ፣ግን ከም እተፈጥሮ ነጻነት ናይ ምዝራብ እምበር ነጻነት ናይ ምውቓዕ ስለ ዘየልበ ጽርፊ ግን ዝገድፍና የብልና ።

ሕጂ እውን ሰላማዊ ቃልስና ክንቅጽል ክልተ መንግዲ ኣሎዎና ፣ ሓደ ዝዚ ልዑላውነትና ዝግህስ ዘሎ ናይ ኣንድነት ብዶር ዕቢይ ኣሕመድ ዝምራሕ ብጽሑፍ ይኩን ብሰላማዊ ሰልፍታታ ገርና ኤርትራውያን ብቀሊሉ ሰውኣትና እንጠልም ህዝቢ ከምዘይ ምዃና ከም ዝረድኡም ምግባር ። ብቲ ካልኣይ ወገን ከኣ እቶም ኢትዮጵያውያን ንዑላዊት ሃገሪ ኤርትራ ተቀቢሎም ብሰላምን ምትሕብባርን ጥሜትን ድክነትን ድንቁርናን ንምጥፋእ ንተሓጋዝ ዝብሉ ምትብባዕ የድሊየና ኣሎ ። ኩነታቱ ተራእዮ ምስኡም ምርካብን ሓሳባት ምልውዋጥን ዝጽላእ ኣይመለንን ። እዚ ከኣ ተራን ግድን ናይ ኤርትራውያን ምሁራን ክኸውን እዩ ዝግባእ ።

እቲ ቀንዲ ጉዳይ ግን እዚ ሕጂ ተጀሚሩ ዘሎ መንፍስ ናይ ኤርትራውነት ክሕደስን ኣብ ምክልካል ሃገሩ ክዋሳእ ምግባር ። ኣብዚ ሕጂ ዘሎናዮ ህምት ሓዲሽ ኣታሓሳስባ ክነማዕበል እዋኑ በጺሑ ኣሎ ። ግዜ ከይወሰድና ውደባና ክጸፍፍ ኣሎዎ ። እቶም ዝተመሳሰለ ፕሮግራማት ዘለዎ ብሓንሳብ ክሰርሑ ኣዋኑ ዝጠልቦ ጉዳይ እይ ። ህጹጽ ኣኼባታት ተገይሮም ተምክሮታትና ክንለዋወጥ ኣገዳሲ እዩ ። እቶም ኣዋጃት ናይ መጻኢት ኤርትራ ምሕደረ እተውጽኡ ዘሎኩም ፡ ብቀዳምነት እስትራተጂ ናይ ዓወት ሓንጻጽኩም ህግደፍ ብኸይ የውገድ ደኣ ተቓለሱ እምበር ፣ ሃገር ናይ ዝመርሑ ሽግር የብላን ። ባይቶ ሰራሕና ተዳሊና ክንጸኒሕ እትበሃል ዘረባ ናይ ጣቕ ኣይኸነትን

ዘለዓለማዊ ዝኸሪ ነቶም በጃ ሃገር ዝሓለፈ

ክብሮም ግረነት ።

2/10/19